

ZACHRÁŇME SLOVENSKÉ ZLATO PRED GORILAMI

Ročenka Nerastné suroviny SR (2011) priniesla pozoruhodnú informáciu, že v roku 2010 sa zásoby zlata na 21 výhradných (štátnych) ložiskách zvýšili oproti roku 2009 viac ako dvojnásobne, zo 73 ton na 153 ton. Tento prírastok súvisí so schválením zásob na novom ložisku **Detva – Biely vrch, ktorého celkové zásoby dosahujú 80 ton zlata**. Z 80 ton zlata je 25 ton zásob bilančných, t.j. rentabilne ťažiteľných a 55 ton sú zásoby nebilančné. O toto, jedno z dvoch najväčších slovenských ložísk zlata sa vedie zápas medzi občanmi Detvy a okolitých obcí a spoločnosťou EMED – Slovakia s.r.o., ktorá je dcérou **cyperskej spoločnosti EMED Mining. Občianske združenie Podpoľanie nad zlato** oprávnené protestuje proti zámerom povrchovej ťažby a ekologicky škodlivej technológii získavania zlata **kyanidovým lúhovaním**. Firma EMED predpokladá, že z ložiska Detva – Biely vrch by počas 10 ročnej ťažby získala **18 – 19 ton zlata v odhadovanej hodnote 760 – 800 miliónov eur**.

Ak by dobývací priestor a povolenie ťažby získala EMED alebo iná zahraničná spoločnosť, vyťažené zlato by bolo majetkom ťažiara a vlastníka ložiska – SR by sa musel uspokojiť okrem dane len s 5% tzv. úhradou za vydobyté nerasty. Takýto „obchod“ medzi vlastníkom (SR) a nájomcom (EMED), považujeme za výsmech ochrane a racionálnemu využitiu výhradných ložísk, deklarovaných v Banskom zákone č. 44/1988 Zb.

Príkladom skutočne racionálnej ochrany svojich ložísk zlata môže byť okrem iných štátov (Japonsko a i.) aj Česká republika, ktorá napriek enormnej snahe viacerých zahraničných firiem nedovolila ich ťažbu (viď príklad veľkého ložiska zlata Mokrsko).

Druhým našim najväčším ložiskom zlata a striebra je **ložisko Kremnica – Šturec s bilančnými zásobami 38 ton zlata a 288 ton striebra**. Nadmerný dobývací priestor určený na ložisko ešte v roku 1961 vlastní už 15 rokov zahraničná spoločnosť, ktorá sa snaží napriek odporu občanov Kremnice získať povolenie na ťažbu ložiska. Pri súčasných cenách zlata a striebra sa finančná hodnota zásob ložiska odhaduje na viac ako 1 miliardu eur.

Jediným ťaženým ložiskom zlata na Slovensku je ložisko **Banská Hodruša z ktorého sa od roku 1993 do roku 2010 vyťažilo 4,7 tony zlata, z toho v roku 2010 rekordných 534 kg**. Žiaľ toto naše zlato končí v zahraničí, v Belgicku, kde ho vo forme zlatonosných koncentrátov vyváža ťažobná spoločnosť s.r.o. Podľa informácie časopisu Trend, tržby za predaj zlata v roku 2010 dosahovali 16 miliónov eur a zisk 10 miliónov eur. Ide teda o ložisko s vysokou kvalitou rudy a vysokou hodnotou diferenciálnej banskej renty, ktorá sa v niektorých štátoch zdaňuje tzv. daňou z nadmerných a neočakávaných ziskov (Excess or Windfall Profit Taxes). „Bohaté Slovensko“ sa však uspokojuje s 19% daňou a 5% úhradami. Štát je predsa pre niekoho najhorší vlastník ale pre niekoho vlastník najlepší (pre súkromné ťažobné spoločnosti).

Porovnajme teraz súčasnú slovenskú prax – obchodovanie s koncentrátmi zlata vyvázanými do zahraničia s tým, čo už takmer pred 700 rokmi uzákonil uhorský panovník Karol Robert z Anjou. Karol Robert už v roku 1327 vydal **prísny zákaz vyvážať surové nemincované zlato a striebro**. Zároveň zreformoval banský regál tak, že majitelia pozemkov na ktorých sa ťažilo zlato a striebro dostávali tretinu z urbury. Všetko zlato a striebro sa muselo predať kráľovským mincovým komorám. Tieto reformy umožnili Karolovi Robertovi aj ďalekosiahlu peňažnú reformu, rozkvet baníctva aj krajiny.

Na rozdiel od Karola Roberta, náš štát (SR) – vlastník výhradných ložísk, nielenže nepožaduje z nadmerných ziskov vyššie dane, umožňuje vývoz zlata v koncentrátoch do zahraničia ale dokonca umožňuje vyvlastnenie súkromných pozemkov údajne vo verejnom záujme ale v konečnom dôsledku v záujme ziskov súkromných ťažobných spoločností.

Ostatných 18 z 21 výhradných ložísk zlata, od Pezinka po Zlatú Baňu sú malé ložiská alebo ložiskové výskyty s celkovými zásobami cca 30 ton. Tieto ložiská by si zaslúžili preocenenie a reklasifikáciu zásob vzhľadom na rastúce ceny zlata a následne aj rastúcu finančnú hodnotu zásob.

Takáto legislatíva a prax „gorilieho štátu“ priam volá po celoštátnej petícii za záchranu našich zlatých ložísk, podobne ako bola petícia vyše 100 000 občanov proti ťažbe uránu. V čase dlhovej a hospodárskej krízy keď banky skupujú zlato namiesto ničím nekrytých tlačených peňazí, na Slovensku už vyše 20 rokov pokračuje prax doslova darovania našich výhradných ložísk (a nielen ložísk zlata), súkromným domácim a zahraničným firmám. Dokedy páni poslanci a ministri? To Vám fakt nezáleží na tom, či 60 – 70 ton zlata v hodnote 2,5 – 3 miliardy eur skončí v zahraničí alebo na Slovensku?

Milan Tréger

geológ